

Відділ культури Роменської міської ради

Комунальний заклад

«Центр розвитку культури та туризму»

Роменської міської ради

ДАЙДЖЕСТ

«Театр для кожного»

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ, ЩОДО РОБОТИ ТЕАТРАЛЬНОГО
ОБ'ЄДНАННЯ, ТЕАТРАЛЬНОЇ СТУДІЇ**

2023 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
Розділ 1. Організація роботи театрального об'єднання.....	4
1.1. Роль режисера-керівника театрального об'єднання.....	4
1.2. Репертуар – обличчя колективу.....	5
1.2.1. Основні вимоги до репертуару театрального об'єднання.....	5
Розділ 2. Методика роботи театрального об'єднання.....	6
2.1. Навчально вихований процес у театральному об'єднанні.....	6
2.1.1. Актор – головне чудо театру.....	7
2.2.2. Культура й техніка мови (сценічне мовлення).....	8
2.2.3. Сценічний рух – немовний засіб виразності.....	8
2.2.4. Театр і музика.....	8
2.2.5. Грим невід'ємна частина образу.....	9
2.2. Репетиція, як пізнавальний, виховний і творчий акт театрального об'єднання (види репетицій).....	9
Розділ 3. Вимоги до ведення аналізу роботи.....	11
3.1. Документація і планування роботи в театральному об'єднанні.....	11
ВИСНОВКИ.....	12
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА.....	13
ДОДАТОК.....	14
Пояснення до слів із *.....	14
Основні поняття.....	15
Театральні терміни.....	16
Будова сцени.....	19

Вступ

Сьогодні все більше і більше уваги приділяється пошуку ефективних підходів до стимулювання пізнавальної активності підростаючого покоління та збагаченню їх творчої діяльності. Левова частка у реалізації цього непростого процесу належить мистецтву, що допомагає дітям глибше пізнати себе, свій внутрішній світ, спонукає до самовираження та самовдосконалення.

Театр являє собою одну з найбільш наочних форм художнього відображення життя. Саме він відкриває перед дитиною можливість активного прояву себе в самих різних видах діяльності, це вид мистецтва, який духовно збагачує людину, допомагає глибше пізнати красу навколишнього світу.

Театр – це синтез багатьох мистецтв:

- літературної діяльності (читання п'єси за ролями, постановка вистави);
- образотворчої діяльності (добір одягу персонажів, малювання декорацій, виготовлення атрибутів, створення гриму);
- музичної діяльності (виконання пісень, інсценування музичних творів тощо).

Задля збільшення інтересу та зацікавленості до театрального мистецтва, виховання і збереження природної сутності особистості кожної дитини, їх індивідуальності, розвитку духовно-естетичних якостей створюють театральні об'єднання. (театральні студії, гуртки). Саме заняття в цих об'єднаннях дають можливість розкрити різні сторони творчих здібностей і нахилів вихованців, сприяють їхньому розвитку. За допомогою театральної діяльності відбувається розвиток кожного вихованця, як особистість цілісно, емоційно та інтелектуально, духовно та фізично. Удосконалювання артистичних навичок юних театралів, спонукання їх до створення нових образів, розвивають та виховують позитивні якості, сприяють корекції негативних проявів. Паралельно формуються навички та вміння: мовних, комунікативних, (навички взаємодії з іншими людьми, знаходити вихід в різних ситуаціях, вміння робити вибір) організаторських, рухових здібностей.

Метою будь якого театрального об'єднання є створення умов для особистісного зростання вихованців, розвитку їх творчого потенціалу, виховання духовно збагаченої компетентної особистості.

Основними завданнями театральних об'єднань є:

формування предметних компетенцій:*

- надання знань, умінь та навичок з театрального мистецтва;
- залучення вихованців до участі в різних сферах художньої діяльності на основі діагностики їх природних нахилів та здібностей.
- розвиток у дітей образного та асоціативного мислення, емоційної виразності, спостережливості та пам'яті, уяви та фантазії, гарної дикції, ритмічності, здатності до виразного руху, пластичності, музичних здібностей.

формування життєвих компетенцій:*

- розвиток естетичних потреб і почуттів вихованців,
- формування гармонійно розвиненої особистості та створення умов для вільного формування нею власної світоглядної позиції.

Робота в театральному об'єднанні спрямована на засвоєння різних типів творчих вправ, які впливають на розвиток розуміння образу: це вправи на розвиток уваги та уяви, засобів образної (жести, пози, міміка, пантоміма) та емоційної (інтонація, тембр голосу) виразності, «аутотренінгу». Ці вправи забезпечують поступове ускладнення завдань. На їх основі вихованці театрального об'єднання підходять до організації самостійної театралізованої діяльності. Виконання всіх необхідних вимог надають кожній дитині можливість успішно реалізувати себе в різних галузях театральної діяльності та сприяють більш продуктивному навчанню.

Розділ 1. Організація роботи театрального об'єднання.

1.1. Роль режисера-керівника театрального об'єднання.

Режисер – ідейний і художній організатор вистави.

Хто ж такий режисер та яка його роль при створенні вистави? Режисер – головна фігура в театрі, яка здійснює постановку драматичного чи музичного творів на сцені. В нашому випадку режисер – це керівник театрального гуртка (студії), що очолює і організовує весь процес роботи колективу по створенню вистави: відповідальність за естетичний бік вистави, за її організацію, підбір виконавців, інтерпретування тексту і використання сценічних засобів.

Найважливіша частина діяльності режисера – робота з акторами (учасниками театрального об'єднання), яка спрямована на розвиток дарування виконавців.

Режисер – тлумач п'єси.

Дуже важливим фактором є вибір п'єси для колективу. В ній має бути закладений високий ідейно-художній рівень, відповідність творчим і технічним можливостям колективу. Режисер проводить аналіз п'єси. На основі глибокого і різнобічного вивчення п'єси (її ідеї і художніх особливостей), а також специфіки відображеного в п'єсі життя і творчості автора п'єси у режисера виникає ідейно-художній задум вистави (бачення майбутньої вистави). Також не аби який вплив при аналізі та створенні задуму має роль світогляду режисера, його ідеалів, нахилів, темпераменту, таланту і майстерності, культури в тлумаченні драматичного твору. І тільки потім відбувається втілення режисером свого задуму в постановочному плані.

Режисер – організатор і постановник вистави.

Організатор

Режисер – це також і керівник усієї творчої роботи по створенню вистави. Головне завдання режисера – виразити і донести до глядачів ідейно-художній задум вистави через творчість актора, використовуючи при цьому і інші компоненти вистави (декорації, музику, світло та ін.). Важливою є робота керівника театрального колективу з акторами по створенню правдивих сценічних образів (розкриття режисером сутності образів у драматичному творі та лінії їхньої поведінки, пошуки вірної сценічної дії актора в соціально-побутовому середовищі п'єси, вражаючої ідеї вистави).

Постановник.

Основні методи роботи з актором над роллю: робота за столом, у **вигородах***, на сцені.

Перший етап спільної роботи режисера з акторами – період за столом. Саме в цей час відбувається читання та обговорення п'єси, перше читання п'єси за ролями, дійовий аналіз п'єси і ролі, робота за столом над образами, словесна дія.

Наступний етап репетицій у вигородах. Основне завдання репетицій у вигородах – пошуки точного фізичного життя кожного образу. З'єднання фізичної і словесної дії. Наступний етап це знаходження та відокремлення правдивих і логічних мізансцен. (Мізансцена* – осмислене, психологічно виправдане розташування дійових осіб на сцені).

Після осмислення та гарного засвоєння актором (вихованців) всіх вимог режисера проводиться робота на сцені. Відбувається перенос усіх знайдених мізансцен на сцену. Створення загального дійового малюнку вистави. Прогонні репетиції. Перевірка на прогонах загальної лінії акторського виконання і режисерського рішення вистави. Організація показу на публіці.

Паралельно проводиться робота над костюмами і гримом. Керівник театрального колективу відшукує місце і характер музики у виставі, займається вибором музичних творів для оформлення вистави, створює світлову «партитури» вистави і веде тісну співпрацю з освітлювачем по монтуванню світлового оформлення вистави.

Основний принцип роботи режисера-постановника: підпорядкувати всі складові частини вистави єдиній меті – яскравому розкриттю ідейно-художнього змісту вистави.

Режисер – педагог і вихователь

Головні вимоги до режисера: любов до театру, принциповість, суспільна активність, висока культура, знання театрального мистецтва і специфіки інших мистецтв, знання літератури, драматургії, яка є основою мистецтва театру, педагогічні та організаторські здібності.

Режисер несе відповідальність за ідейно-художній розвиток усіх учасників театрального колективу, створення творчої обстановки на репетиціях. Керівник повинен володіти знаннями про характер кожного члена колективу та мати індивідуальний підхід до кожного учасника театру (об'єднання), вміти зацікавити і захопити роботою всіх членів колективу. Задля цього пропонується використання різноманітних форм виховної роботи (навчальні заняття, бесіди, лекції, постановка вистав, екскурсії, обговорення вистав і кінофільмів тощо), задля створення нерозривності навчального і виховного процесів.

При реалізації трудової діяльності керівник (режисер) повинен створити планування роботи та проведення навчальних занять: з оволодіння елементами майстерності актора, технікою мови, гримом та ін., які є важливими аспектами в його роботі.

1.2 Репертуар – обличчя колективу

Репертуар театру – засіб, мета і результат виховної, художньо-творчої діяльності колективу. Репертуар театрального колективу - це безпосередньо ті п'єси, які ставляться в конкретному театрі (театральному об'єднанні). Організація театральної студії (об'єднання, трупи), виховання особистості в учасників театру, створення творів мистецтва – все це робиться за допомогою і на основі репертуару. Репертуар – засіб життєзабезпечення театру. Ідейно-художній зміст п'єси відіграє важливу роль у формуванні громадянської позиції учасників колективу і сприяє підвищенню рівня акторської майстерності учасників театрального колективу. Вибір високоякісної драматургії для роботи колективу є важливим.

1.2.1. Основні вимоги до репертуару театрального об'єднання

Репертуар аматорського театрального колективу повинен бути цікавим, багатоплановим, різноманітним за жанром, характером, стилем.

В його складі повинні бути: народні п'єси, твори класиків, сучасна драматургія (твори українських і зарубіжних авторів).

Можна виділити основні принципи підбору репертуару аматорського театрального колективу:

- правдивість;
- художність у відображенні дійсності;
- актуальність проблематики та ступінь інтересу до неї учасників колективу;
- врахування вікових особливостей учасників;
- виконавський рівень акторів аматорського колективу;
- можливості сцени і матеріально-технічної бази закладу;
- можливість використання творчих робіт в культурно-масових заходах.

Репертуар дозволяє розкрити творчі та ідейні позиції того чи іншого колективу. Також він повинен відповідати духовним, розважальним і емоційним запитам глядачів.

Репертуар ведучих професійних театрів України складається з творів таких драматургів: Едвард Олбі, Авксентій (Антонівич) Цагарелі, Кен Людвиг, Михайло Старицький, Іван Нечуй – Левицький, Луїджі Піранделло, Леся Українка, Олена Пчілка, Михайло Коцюбинський, Вільям Шекспір, Оскар Уайльд, Федеріко Гарсія Лорка, Марк Камолетті, Жан Кокто.

Якщо говорити про сьогодення, то актуальність у виборі драматургічних творів для подальшого втіленням сьогодні є пов'язана із темою війни та всіма чинниками які їй передували: події на Майдані (Револуція Гідності), війна на Сході, Гібридна війна. Всі ті п'єси в основі яких закладені **рефлексії*** новітньої історії України. Найяскравіші з п'єс про

війну увійшли до складу двох антологій: «Майдан. До і після» (2016) та «Лабіринт із криги та вогню» (2019), (серед авторів книги – Я. Верещак, О. Вітер, О. Миколайчук-Низовець, Н. Марчук, Н. Неждана, Н. Симчич, К. Скорик, Д. Терновий).

Тож основними вимогами до репертуару театрального колективу є ідейно-художні якості п'єси (соціальна значимість, актуальність або вічність проблеми, майстерність написання, гострота конфлікту, чіткість композиційної побудови, динамічність сюжету, виразність жанрових ознак, яскравість характерів дійових осіб, оригінальність авторського способу відтворення дійсності, єдність змісту і художньої форми, яскравість і образність мови твору тощо). Репертуар театру повинен бути багатим за змістом, цікавим за формою, різноманітним за темами.

Кращі сучасні п'єси – основа репертуару театральних колективів. Вітчизняна і зарубіжна класика – джерело істинних художніх цінностей.

Розділ 2. Методи роботи театрального об'єднання

Нерозривність в театральному об'єднанні навчальної і виховної роботи – є основою його діяльності. Розвиток ідейного, морального, естетичного рівня виконавців; підвищення загальної і спеціальної культури виконавців; удосконалення сценічної майстерності; виховання високих морально-етичних якостей учасників колективу; вірна ідейна спрямованість репертуару, його високі художні особливості – необхідна умова створення якісного колективу і плідного навчально-виховного процесу.

Навчальна робота у творчому колективі - умова зростання та вдосконалення професійної майстерності учасників. Сутність навчальної роботи в театральному колективі (перш ніж ставити вистави, необхідно навчити рухатися, говорити, оцінювати за основними елементами майстерності актора).

Мета і завдання навчальної роботи в театральному колективі: набуття системи знань і практичних умінь в галузі театального мистецтва, специфіки оволодіння театальною діяльністю, особливостей акторської та режисерської майстерності.

Різнороманітність форм навчальної роботи: репетиції, перегляд та аналіз тематичних телепрограм, обговорення телевістав, фільмів-вистав, перегляд вистав професійних і аматорських театрів, зустрічі з режисерами, акторами театру і кіно.

2.1. Навчально виховний процес у театральному об'єднанні

2.1.1. Актор – головне чудо театру

Результатом творчої роботи актора є сценічний образ, в якому він живе на сцені справжнім сценічним переживанням, емоціями. Але створити сценічний образ можна тільки занурившись у стан творчого натхнення, тобто підсвідомого процесу, невідчуженого волі людини, так само як і справжню емоцію людина не може викликати з власної волі, тому що і емоція приходить до людини мимоволі, як результат підсвідомих процесів. Свідомо людина може тільки зобразити цю емоцію.

Головним збудником справжнього сценічного переживання виступає дія, яка є так само і головним матеріалом акторського мистецтва. Тому головним завданням в заняттях з акторської майстерності є виховання в учасниках (учнях) вміння діяти в образі. Та це завдання можна вирішити тільки за допомогою послідовного розвитку у вихованцеві таких професійних навичок як:

- чуттєве сприйняття і пам'ять чуття: зору, слуху, дотику, нюху, смаку, м'язових відчуттів;
- уява і фантазія;
- акторська наївність – віра в художній вимисел;
- сценічне спілкування і взаємодія з партнерами;
- націлювання всього творчого процесу на виконання надзавдання свого образу.

Методика проведення занять акторської майстерності полягає в:

- знаходженні робочого самопочуття (концентрацію уваги, зняття мозкових «затискачів», приведення психофізичного апарату в робочий стан);

- налаштуванні на справжню органічну, цілеспрямовану, доцільну і продуктивну дію в «соціально-побутовому середовищі ролі» за допомогою включення всіх акторських навичок;

- підтримуванні цих справжніх дій за допомогою уваги, логіки і послідовності простих дій до моменту досягнення надзавдання ролі.

Програма навчання побудована так, щоб від заняття до заняття вихованець освоював одну-дві навички – спочатку навчився знаходити робоче самопочуття, а потім освоювати навички до відтворення пам'яті почуттів, фантазії, акторської наївності, сценічного спілкування, націленості на надзавдання і наскрізну дію... і тільки потім – характерність ролі (зовнішню, внутрішню).

Олесь Курбас створив цілу **систему виховання акторів**, яка складається з **ряду законів**:

закон послідовності дій: кожен дію на сцені актор повинен робити чітко, послідовно, доцільно та дохідливо для сприйняття подій глядачем. Виключається всякого роду рефлекторність та хаотичність. Тільки – вмотивованість дій, логіка поведінки, не лише психологічна, а й фізіологічна. Кожен рух на сцені повинен мати свій малюнок, свої знаки пунктуації: коми, крапки, тире і т.д.;

закон виразності: вміти відбирати, виразні, проникливі жести, використовуючи їх в передачі сценічного образу. Кожен жест, рух, мімічний вираз обличчя актору потрібно навчитися робити виразно, демонстративно, ніж це буває в житті, щоб тисяча глядачів в залі це побачила;

закон фіксації: спочатку освоюється фіксація зовнішньої дії (це процес закріплення, зосередження). Потім фіксації внутрішньої дії (процесу мислення), шляхом знаходження знаку, відповідного його змісту;

закон світосприйняття: вірне сприймання тексту з метою розуміння його сенсу від відчутного, побаченого, почутого. Усвідомлення, враження та оцінка свого ставлення до подій; належна реакція у словах та діях;

закон перспективи дій: **архітектоніка*** сценічного твору. Закономірність розташування елементів, частин, матеріалу за необхідністю розвитку й вияву засобів виразності, почуттів, думок актора. Логічна співвідпорядкованість сценічного твору;

закон ритмічності: усвідомлення актором безперервності дії. В ритмі немає вакууму. Пауза – це теж ритмічна доля. Ритм поведінки героя – це не просто швидкість, це інтенсивність дій та переживань актора, його внутрішнє емоційне напруження, в якому він проживає сценічні події.

При розробленні занять корисно прибигати до наступних рекомендацій:

- за словесним завданням педагога учасники об'єднання виконують вправи, які сприяють розвитку аудіовізуального розуміння учня;

- компетентність педагогічних завдань в кожній вправі і на кожному занятті дозволить розвивати одночасно кілька акторських навичок (відмінна пам'ять, впевненість у собі, спостережливість, фізична витривалість і т.п.);

- контрастність вправ за принципом: одиночне-групове, фізичне-інтелектуальне, швидке-повільне і т.п. для підтримки працездатності і розвитку акторської природи (здібностей);

- послідовність і плавність переходу від легких вправ до важких.

Найбільш ефективною формою проведення занять з акторської майстерності є групові заняття.

2.2.2. Культура й техніка мови (сценічне мовлення)

Сценічна мова перш за все відповідає за зовнішню техніку, яка дозволяє актору зробити чутним внутрішні душевні рухи сценічного образу. Таких чином сценічна мова

наслідую виховання навичок словесної дії. Однак опанувати словесну дію учень (актор) здатний тільки тоді, коли зуміє опанувати свій мовний апарат, коли його мова стане:

- чутна і милозвучна;
- виразна;
- зрозуміла подумки кожному з глядачів, які сидять в залі.

Тому сценічна мова, перш за все, вчить правильному звучанню (фонаційний тренінг), грамотній і виразній вимові (дикційний тренінг), грамотної побудови фрази, вмінню не втрачати мовну характеристику (гучність звучання і розбірливість мови) під час різних фізичних дій (словесно-рухова координація).

Опанувати технічну сторону передачі за допомогою мови внутрішніх бачень можна на основі вивчення описової прози; думки на матеріалах публіцистичної прози; підтексту на матеріалі авторської казки; образності слова на матеріалах казок та віршів.

Переважною формою занять зі сценічної мови є індивідуальні заняття, однак самостійну роботу по сценічній мові краще проводити в парах. Робота над сценічною мовою ведеться постійно у формі тренінгових вправ. Корисно кожне заняття випереджати коротким тренінгом, який би удосконалював голосове звучання і дикцію учасників об'єднання.

2.2.3. Сценічний рух – немовний засіб виразності

Матеріал творчості – тіло актора. Тому головне завдання сценічного руху – надати акторському тілу виразні обриси та лінії, витренувати кожен м'яз та нерв, навчитися володіти ними до повної довершеності; знайти всі різновиди поз та рухів, змусити своє тіло бути виразнішим, зрозумілішим до людського слова, передати за допомогою тіла все божественне та демонське, все, що існує в природі.

Сценічний рух призначений для виховання власного тіла, здатного пластично виконувати всі найтонші душевні процеси, пережиті сценічним образом (виразне пластичне відображення думок і почуттів сценічного образу). Для такого важкого завдання тіло вихованця (актора) має бути підготовлене технічно, тобто потрібно прищепити необхідні технічні навички, серед яких найголовнішими є:

мимовільна кінестетична увага, тобто постійний автоматичний контроль стану м'язів;

спритність, або інакше кажучи – м'язова свобода у виконанні актором будь-якої фізичної дії на сцені;

ритмічність; темпоритм (кожну хвилину існування всередині і поза ними живе той чи інший темпоритм) темпоритм нам потрібен не один, сам по собі і для себе, а в зв'язку з подіями, що створюють настрій у зв'язку із внутрішньою сутністю, яку темпоритм таїть в собі.

Тільки в тому випадку коли вихованець вже більш-менш засвоїв вищевказані три навички можна переходити до виховання пластичності, тобто до вміння виразно діяти на сцені. Головними складовими цього вміння є:

цілеспрямованість: кожна фізична дія на сцені має вирішувати в даний момент тільки одне завдання;

економічність: на кожну фізичну дію маю бути витрачено рівно стільки зусиль, скільки вона вимагає – ні більше не менше;

точність виконання дій: точну відповідність фізичних дій між його логікою, темпоритмом і м'язовою напругою.

Найбільш ефективною формою проведення занять зі сценічного руху є групове заняття. Підбір вправ для занять здійснюються згідно чотирьох головних завдань: виконання вправи за словесним завданням педагога, компетентність педагогічних завдань в кожній вправі, контрастність вправ, послідовність і плавність переходу від легких вправ до більш важких.

2.2.4. Театр і музика

В театрі музика постає дуже важливим засобом характеристики сценічних положень та образів, невід'ємним компонентом драматургії спектаклю, ведучим провідником художньої ідеї. В театральних постановках музичний супровід створює зумовлену емоційну атмосферу. В поєднанні з іншими засобами вона відтворює національний, історичний та локальний колорит, поглиблюючи характеристики персонажів. Музика сприяє драматичній кульмінації, підкреслюючи переломні моменти в п'єсі. В інших жанрах творів вона також грає дуже важливу роль: в казкових, фантастичних і ліричних сценах вона виділяє всю красу та повноцінність, того що відбувається на сцені.

Зараз дуже широко використовують музику в театрі, адже вона дуже вміло і вдало може відобразити усі ті емоції, що зображують актори на сцені. Музика також сприяє розвитку емоційної чутливості.

Тому дуже важливим компонентом в вихованні учасників театального об'єднання є прищеплення гарних музичних смаків, розуміння музика, вміння самостійного підбору музики та ознайомлення з такими термінами: аранжування, трактовка, інструментовка чи ремікс.

2.2.5. Грим невід'ємна частина образу

Сценічну техніку актора умовно можна поділити на дві категорії:

- внутрішня, яка керує внутрішніми, психічними процесами людини;
- зовнішня, яка керує тілом і мовою актора, дозволяючи максимально ясно і яскраво висловлювати думки і емоції сценічного образу в забарвленні тієї індивідуальної характеристики, яка притаманна цьому образу.

Техніка гримування відноситься до зовнішньої акторської техніки, що дозволяє максимально яскраво висловити індивідуальні особливості сценічного образу.

Та з перших уроків техніки гримування дуже важливо донести до учнів, що сам по собі грим, нанесений на обличчя актора – це тільки мертва маска, сама по собі не здатна змінити живе обличчя сценічного образу. Грим здатний лише підкреслити ті чи інші вікові, національні, індивідуальні риси сценічного образу і не повинен приховувати живу виразність обличчя актора.

Варто також пам'ятати, що нанесений на обличчя грим шкідливо впливає на шкіру і починати заняття з гриму необхідно з вивчення правил гігієни в гримі і нанесення гриму на обличчя. Продовжувати заняття з основ гриму можна тільки після того, коли правила гігієни повністю освоєні всіма учнями.

Наступним кроком освоєння техніки гриму має бути вивчення анатомічних основ гриму – вивчити анатомічну будову особи, розібратися де і які можуть бути на обличчі людини западини, опуклості, зморшки, освоєння схеми гриму певної особи, схеми гриму постарілого обличчя і грим людини середнього віку.

Коли вище зазначені основи (закономірності за якими одна особа відрізняється від іншої, навчилися за допомогою гриму міняти зовнішність особи в потрібному їм напрямку), є засвоєним і усвідомленими можна переходити до жанрового вивчення гриму.

Краще починати з самого простого – концертного гриму, призначення якого відтінити рельєфність особи, підкреслити найвиразніші риси – очі і губи.

Поступово – вивчати характерний грим: зміна форми носа за допомогою гумоз, національний грим, мімічні вираження обличчя.

На завершення доцільно вивчити специфічний грим: клоунський, казкових героїв людей та казкових звірів.

При навчанні вікового, характерного гриму, клоунського і казкового необхідно так само навчити учнів підбирати і надягати відповідні гриму перуки, наклеювати на обличчя рослинність (бороди, вуса, вії і т.п.).

2.2. Репетиція, як пізнавальний, виховний і творчий акт театального об'єднання (види репетицій).

Репетиція – урок збагачення новими знаннями, новим розумінням світу і себе у цьому світі, урок моралі та естетики, урок творчого пошуку, урок майстерності актора, урок самопізнання. Творча атмосфера репетиції має бути сповнена радістю і задоволенням, щоб приносити задовільний результат.

Види репетицій: застольні, у «вигородках», репетиції на сцені - прогонні, монтувальні, генеральні.

Застольні репетиції - перший етап спільної роботи режисера з акторами. Основне завдання застольних репетицій: глибоке вивчення ідейного змісту п'єси, її образів, лінії їхньої поведінки, художніх особливостей драматичного твору, «розвідка розумом» і перевірка дією.

Етапи застольної роботи:

- перша зустріч з колективом – читання та обговорення п'єси;
- розподіл ролей;
- перше читання п'єси за ролями;
- дійовий аналіз п'єси і ролі;
- робота над створенням образу.

Затримуватися довго на «застольному періоді» не варто. Під час застольних репетицій, працюючи над роллю, необхідно допомогти виконавцю діяти від «себе» (пошуки себе в ролі). Всі прийоми роботи над роллю мають єдину мету – домогтися того, щоб текст автора з «чужого» поступово перетворився на свій власний, щоб кожне слово ролі стало необхідним засобом виразу думок, почуттів і себе, і автора, і дійової особи. Застольні репетиції створюють основу для правильного сценічного спілкування з партнерами. Щоб знаходити відповідь партнерові, виконавець ролі повинен уміти його слухати (не удавати, що слухає), тобто згоджуватися або заперечувати, живо реагувати на репліки та дії.

Репетиції у «вигородках» – продовження роботи над постановкою вистави. Основна мета репетиційної роботи у «вигородках» – пошуки точної лінії фізичного життя кожного персонажу як найбільш зрозуміле вираження його внутрішнього життя, втілення цього життя в дії на сцені. Мізансценування – наступний крок у роботі при постановці п'єси. Це дає можливість оволодіти сценічною дією в умовах точного планування, який визначає характер мізансцен та «опорних точок» на які орієнтується виконавець.

На цьому етапі відбуваються прогони окремих фрагментів, сцен, актів в умовах «вигородки» - репетиції без зупинок із зауваженнями і виправленнями після «прогона». Перевірка на прогонах загальної лінії акторського виконання і режисерського малюнку, рішення вистави. Вміння режисера бачити майбутню виставу як єдине композиційне ціле.

Початок «зборки» вистави. (Прогонні репетиції). Наступний етап роботи – репетиції на сцені. Перехід виконавців на сцену з декораціями як завершальний етап роботи над виставою. Репетиції на сцені вже є закономірним продовженням всього того, що було накреслено і напрацьовано за столом і у «вигородках». Це перевірка результатів двох попередніх етапів: закріплення всього знайденого раніше, пошуки цілого, звучання актів і всієї п'єси в цілому.

Відбувається уточнення правильності розвитку дії вистави (зав'язка, наростання дії, кульмінація, розв'язка), перевірка і уточнення темпоритму актів і всієї вистави в цілому, відбір, розвиток і уточнення найбільш виразних мізансцен, які розкривають надзавдання і наскрізну дію вистави і кожного образу, зв'язок мізансцен з оформленням вистави.

Також відбувається завершення основної роботи з кожним виконавцем по створенню його образу, пошуки виконавцями найбільш сценічної виразності у своїх діях, жестах, мові та інш. Відбір і закріплення кращих пристосувань і фарб. Перевірка ролі за наскрізною дією. Освоювання виконавцями декорацій, меблів, бутафорії, музики, шумів, костюма, гриму. Необхідність переборювання нетворчого самопочуття на сцені.

Монтувальні репетиції - репетиції установаження декорацій з пробою введення музики, світла, шумів. (Мізансцена, світло, музика, загострення конфлікту, подій тощо -

виразні засоби, якими режисер виділяє і акцентує будь-який момент сценічної дії. Поступове введення на репетиціях костюмів (чи деякі деталі), бутафорії, реквізиту, музичного та шумового оформлення).

Значення монтувальних репетицій є важливим етапом у підготовці вистави. Саме в цей період відбувається створення монтувальних виписок (планування декорацій, списки бутафорії, костюмів, гриму, світлових установок; партитура музичного, світлового, шумового оформлення вистави), використання цих виписок під час репетицій і вистави, визначення режиму вистави на сцені і за лаштунками, розподіл відповідальних за різні ділянки роботи у виставі.

Генеральна репетиція - перевірка творчої готовності вистави в цілому.

Основними вимогами до генеральної репетиції: все як на виставі, ніяких скидань на недороблення. Повна узгодженість у роботі: підготовленість виконавців, декорацій, костюмів, світлової апаратури, бутафорії, шумів та інше. Точний розрахунок часу, необхідного для кожної перестановки декорацій. Хронометраж усієї вистави. Порядок на сцені та за лаштунками. Серйозна творча обстановка. Також вирішується доцільність проведення двох генеральних репетицій.

По закінченню відбувається обговорення з колективом першої генеральної репетиції, яке безпосередньо проводить режисер. Режисер - суворий суддя роботи колективу. Проводиться оцінка результатів генеральної репетиції з точки зору здійснення режисерського задуму вистави, втілення надзавдання і наскрізної дії.

Після проведення другої генеральної репетиції та узгодження всіх недоліків, зауважень відбувається підготовка до показу вистави.

Розділ 3. Вимоги до ведення аналізу роботи

3.1. Документація і планування роботи в театральному об'єднанні

Керівник театального об'єднання (режисер) повинен мати обов'язкову документацію: книга обліку учасників, журнал відвідування занять, журнал обліку виступів. Також вести звітність колективу: реєстрація всіх без винятку виступів членів гуртка, творчі звіти колективу перед глядачем.

Повинно бути положення про роботу колективу, статуту театального об'єднання; вироблення: плану роботи, посвячення в «театрали», створення внутрішньо-колективних свят, збори та творчі звіти учасників театру.

Театральне об'єднання працює за планом, який складають, виходячи з особливостей направлення театру, конкретних завдань на даний період і специфіки взятої для постановки п'єси. Планування роботи театального колективу: річний план навчально-виховної, організаційної і творчої роботи; місячний план, план проведення заходів, план занять.

Висновок

Для того, щоб успішно наслідувати всі рекомендації керівнику театального об'єднання необхідно постійно удосконалювати методику проведення занять, розробляти кожне заняття окремо, працювати над правильним підбором вправ, етюдів та інших форм практичної роботи.

В свою чергу при вірному навчанню **вихованці мають знати** та опанувати наступні поняття:

- що таке театр?, види театрів;
- обладнання сцени й залу для глядачів;
- відомості про жанр та його напрямки;
- невимовні засоби виразності;
- хто такий актор та його призначення;
- що таке режисура; ритм, художній образ;
- етапи побудови спектаклю;
- засоби виразності театралізації;
- творчість відомих акторів;
- що таке п'єса.
- **вихованці мають вміти:**
 - робити дихальні та артикуляційні вправи;
 - доречно використовувати засоби виразності;
 - розігрувати міні-сценки;
 - використовувати знання про акторську майстерність;
 - робити вправи на розвиток мовного дихання;
 - створювати музично-пластичні імпровізації;
 - організовувати сценічну дію;
 - створювати художній образ;
 - робити вправи на розвиток пластичної виразності;
 - працювати над роллю;
 - робити пластичну імпровізацію;
 - складати оповідання за опорними словами.
- **вихованці мають набути досвіду:**
 - визначення жанру твору та його напрямки;
 - виконання дихальних та артикуляційних вправ;
 - складання та розігрування міні-сценок;
 - розігрування діалогу та сценки на казкову тематику;
 - складання колективної казки;
 - створення образів неживих істот за допомогою пластики;
 - робити артикуляційну гімнастику, мовні вправи, тренінги;
 - пересування в різних темпах по сценічному майданчику;
 - постановки спектаклю;
 - взаємодії з партнером по сцені;
 - гри на сцені;
 - створення спектаклю на основі всесвітньої та української драматургії.

Для забезпечення правильного та послідовного засвоєння матеріалу учасниками театального об'єднання, керівник сам перш за все повинен добре володіти матеріалом, постійно працювати над підвищенням свого фахового рівня, добре володіти прийомами акторської майстерності та вміти навчити цьому своїх виконавців.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА.

- Абрамян В.Ц. Театральна педагогіка. [Текст]. Київ. 1996. 224стр.;
- Будянський В.І. Будянський Д.В. Шкільний театр: Навч. Посібник. Суми: ВАТ «СОД», видавництво «Козацький вал», 2002. 182стр.;
- Молодий театр («Генеза, завдання, шляхи»). Упорядник М. Лабінський. Київ. «Мистецтво». Спілка театральних діячів України. 1991.;
- Патріс Паві. Словник театру. Львів. 2006. 640стр.;
- Сафронова Л. Старовинний український театр. Львів: ЛНУ імені І. Франка. 2004. 336 стр.;
- http://volovetscentre.blogspot.com/2014/02/blog-post_24.html
- <https://naurok.com.ua/metodichna-rozrobka-rozvitok-tvorchih-zdibnostey-vihovanciv-pozashkilnih-zakladiv-zsobami-teatralnogo-mistectva-243217.html>
- https://www.researchgate.net/publication/358141882_DRAMATURGICNA_ANTOLOGIA_CASOPROSTIR_AK_METATEKST
- <https://www.youtube.com/watch?v=DacapZ1c-mo>
- <https://www.youtube.com/watch?v=am0WGEbXYV8>
- <https://www.youtube.com/watch?v=0f6x2mnmhXw>
- <https://www.youtube.com/watch?v=CWZvOXcG754>
- <https://www.youtube.com/watch?v=fPI1ax9nsAg>

ДОДАТОК

*Пояснення до слів із **

Предметна компетентність - це сукупність знань, умінь і характерних рис у межах предмета, що дозволяє особистості виконувати певні дії через власне ставлення.

Життєва компетентність – це знання, вміння, життєвий досвід особистості, її життєтворчі здатності, необхідні для розв'язання життєвих завдань і продуктивного здійснення життя як індивідуального життєвого проекту.

Вигородка - умовне позначення розташування майбутніх декорацій за допомогою меблів.

Мізансцена (від франц. *mise en scène* – розміщення на сцені) – розташування акторів на сцені в певному поєднанні з навколишнім речовим середовищем (декорації, реквізит тощо) в ті чи інші моменти спектаклю.

Рефлексія – це процес глибинного самопізнання суб'єктом своїх внутрішніх психічних станів та актів. Увага особливо направлена на діяльність власної душі, а також на необхідний рівень зрілості суб'єкта. (*простими словами* – це, якщо банально спростувати, – «самокопання», – прискіпливий та часто болючий самоаналіз.)

Архітектоніка – будова художнього твору як єдиного цілого; інтегральний взаємозв'язок, взаємозалежність, взаємозумовленість основних складників твору.

Приклади оформлення сцени в театральній виставі:

Матеріали за посиланням <http://ft.org.ua/ua/performance/natalka-poltavka>

Матеріали за посиланням <http://ft.org.ua/ua/performance/kaydasheva-simya>

Основні поняття.

Будова сцени коробки:

Авансцена – це ділянка сцени, що виходить в зал для глядачів за лінію завіси, передня частина між завісою і рамкою, яка займає місце по ширині порталльної арки. Служить місцем дії невеличких сцен перед завісою.

Ар'єрсцена – спеціальний простір позаду основного сценічного майданчика, який є його продовженням, створюючи у глядача ілюзію великої глибини і виконуючи функцію резерву для розміщення театральних декорацій.

Голосники (колосники) – верхня частина сцени (невидима для глядача) для підвішування сценічних механізмів і елементів сцени.

Дзеркало сцени – простір, своєрідний сценічний екран у межах якого організується театральна дія, так би мовити «четверта стіна» між сценою і глядацькою залюю. Дзеркало сцени нерідко називають порталом або порталним отвором.

Кишені сцени – бічні заглибини, прикриті лаштунками, приміщення для монтування декорації, які розташовані за межами бокових стін сценічної коробки.

Планшет сцени – називається підлога сцени, дерев'яний настил, службове місце для гри акторів і установки декораційного оформлення (підлога сцени в театрі з окремих зйомних щитів, що дає змогу змінювати рельєф сцени).

Портал сцени – ворота-виріз у передній стіні сцени, що відділяє сцену від глядацької зали, має прямокутну форму або з заокругленими краями.

Рампа – невисокий бар'єр уздовж сцени, який прикриває світову апаратуру знизу передньої частини сцени.

Робочі галереї сцени – місце для розташування освітлювальних приладів, пультів управління.

Трюм – приміщення під сценою, куди при необхідності зникають актори в ході вистави.

Одяг сцени:

Арлекін – це горизонтальна смуга над сценою перед завісою, перша падуго, яка є частиною порталу сцени.

Завіса (театр.) – щільне полотнище з тканини, яке відокремлює дзеркало сцени від глядацької зали до початку спектаклю й під час антрактів. У верхній частині завіса доповнюється ламбрекеном, драпіровкою, що залишається нерухомою при

Задник – фонові завіса, масивне полотно тканини, що є фоном вистави. Матеріал – урочистий оксамит або легка вуаль, елегантний блекаут або шовк.

відкритті або підйомі завіси. Колір завіси зазвичай червоний драпірований.

Куліси – являють собою м'яку або жорстку декорацію, підвішену по боках сцени і закривають її бічні частини.

Падуги – це, по суті, ті ж куліси, але підвішені горизонтально поперек сцени, верхня допоміжна декорація (із тканини), якою маскують від глядача механізм верхньої частини сцени.

Три основні жанри драматургії:

Трагедія – жанр, що показує дійсність і зображувані характери в їх трагічному становленні. Для трагедії характерний так званий трагічний конфлікт.

Комедія – жанр, в якому характери, ситуації та дії представлені в смішних формах або пройняті комічним. Аж до класицизму під комедією малося на увазі твір, протилежний трагедії, з обов'язковим щасливим кінцем, її герої, як правило, були з нижчого стану.

Драма – подібно до комедії, відтворює переважно приватне життя людей, але її головна мета – не осміяння характеру, а зображення особистості в її драматичних відносинах із суспільством. Подібно трагедії, драма оперується до відтворення гострих протиріч, але разом з тим її конфлікти не настільки напружені і нерозв'язні і допускають можливість благополучного закінчення, а її характери не настільки виняткові.

Театральні терміни.

А

Амплуа – (змiна, роль) – закріплений за актором-виконавцем набір ролей, схожих за характером відповідно до його індивідуальних, сценічних і вікових даних.

Антракт – перерва між актами (діями) спектаклю для короткого відпочинку акторів, глядачів, зміни декорацій тощо.

Афіша – (вивішувати) – вид реклами, оголошення за певною формою про концерт, виставу і т. д., що вивішується на видному місці.

Б

Балкон – (в театрі) – місце для публіки, розташоване з боків глядацької зали або на різних ярусах глядацької зали напроти сцени.

Бенуар – (ложа) – ряд театральних лож, що розташовуються одна за одною по обидва боки театральної зали на рівні партеру.

В

Вистава – 1. Твір театального мистецтва, сценічне видовище. Синонім – спектакль.
2. Розіграна або незвичайна дія.

Вихідна (подія) – подія, що відбулася до того, як піднялася завіса. Конфліктний факт, що відбувся за межами п'єси або пропонувані обставини, що провокують наступні дії. Вихідна подія є частиною діючого аналізу п'єси і ролі. Подія, яка передуює сюжету або (фрагменту), що визначає його подальший розвиток, оцінку і поведження героїв. Є також центральна подія, головна подія, фінальна подія.

Відкритий фінал – завершення дії п'єси або спектаклю в кульмінаційний момент з метою провокації глядача на самостійні пошуки можливого розв'язання драматичного конфлікту.

Внутрішнє бачення – здатність відтворювати уявою реальних і небувалих явищ; уміння образно представити своїм внутрішнім зором слово, поняття, явище («кінострічка бачень»).

Внутрішній монолог (артиста) – фрагмент тексту ролі, що подумки вимовляється персонажем, і в якому передаються внутрішні переживання персонажу. Внутрішній монолог – голосовий вислів внутрішньої мови дійової особи з відповідною послідовністю думок притаманних характерові персонажу і способу його вираження. Внутрішній монолог – один з найбільш складних елементів акторської майстерності, оскільки в актора завжди є приховане бажання обмежитися тільки зовнішніми, звичними виразниками.

Втілення (сценічне) – здійснення творчого задуму драматурга. В акторській майстерності втілення – вміння перевтілитися і створити сценічний образ, який, як правило, далекий (зовсім не схожий) від психічних і фізіологічних рис виконавця (актора).

Г

Генеральна репетиція – остання репетиція перед випуском вистави.

Д

Дебют – (початок) – перший виступ актора на сцені взагалі або в даному театрі.

Декорація – (прикрашаю) – художнє оформлення сцени, де відбувається сценічна дія, яка допомагає розкриттю її ідейного змісту.

Дикція – (вимова) – манера вимовляти слова, склади й звуки під час розмови, співу, декламування; елемент акторської майстерності, що полягає в умінні зрозумілої і виразної вимови тексту, важлива складова культури сценічного мовлення.

Е

Експозиція – (драматичного твору) – опис, пояснення; вихідна частина сюжету драматичного твору, в який стисло подається ситуація, що логічно випереджає зав'язку; представляє час, місце події (дії) і розкриває наміри персонажів. (Часто експозицією називають «запропонованими обставинами», за допомогою неї здійснюється знайомство з передісторією сюжету і дійовими особами).

Емоційна пам'ять – запас емоційних вражень, що зберігаються у свідомості (пам'ять «відчуттів»). Здатність актора зберігати й відтворювати у свідомості, а також сценічно втілювати колишні емоційні враження і емоційний досвід при створенні сценічного образу.

Епізод – самостійна, закінчена сцена драматичного твору тісно пов'язана з основною темою.

Епілог – (висновок, післямова) – заключна частина п'єси повісті роману, де коротко розповідається про дальшу долю героїв. В драматургії – сцена, яка закінчує п'єсу, йдучи після розв'язки.

Етюд – (вивчення, вправа) – в театральній педагогіці, вправи, які служать для розвитку і вдосконалення акторської техніки. При постановці вистави існують спеціальні етюди, які пропонує постановник під час репетицій для більш глибокого розкриття змісту п'єси, сцени, ролі.

З

Зав'язка – елемент сюжету, вихідний елемент у розвитку дії драматичного твору. Зав'язка, як правило, розпочинає основний конфлікт зіткнення інтересів героїв. Вона – невід'ємний елемент будь-якої драматургії, в основу якого покладено конфлікт, який блокує дію, і є протилежністю розв'язки, яка розблоковує дію. (див. «розв'язка», «композиція»).

Зачин – підготовка творчого процесу і реалізація його на площадці залежно від теми. Задана або вільна тема присвячена тій або іншій проблемі. Завжди є присутня імпровізація й фантазія.

І

Імпровізація – (непередбачений, раптовий) – вища здатність у творчості. Акторська імпровізація – непередбачена драматичним текстом і не підготовлена на репетиції дія, яка будується на основі запропонованих обставин.

Інтоніація (акторська) – (голосно вимовляємо) – основний засіб виразності усного мовлення, (методика, темп, наголоси і паузи; тон і манера вимовляння слів, якими актор висловлює почуття, ставлення до подій, предмета або співрозмовника).

К

Катарсис – (очищення) – обов'язковий елемент трагедії, де через жаль, страх, співчуття, сльози відбувається очищення.

Композиція – (побудова твору, складання, поєднання, створення) – виражає взаємозв'язок (наприклад, експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка – в побудові сюжету).

Конфлікт (у драм. творі) – (зіткнення, сутичка) – зіткнення протилежних інтересів, думок, поглядів; напруження і крайнє загострення суперечностей, що приводять до активних дій, ускладнень, боротьби і супроводжуються складними колізіями. Форми існування: внутрішній та зовнішній; відкритий та закритий. Залежно від сфери

життєдіяльності конфлікти поділяються на виробничі, громадські, сімейні, політичні, побутові, типові, головні, другорядні і т. д.

Кульмінація – (вершина) – момент найвищого піднесення, напруження, вершина розвитку основного конфлікту, вирішальне зіткнення і перелому в сюжеті, з якої починається розв’язка.

Л

Лейтмотив – (основна тема, думка) – Провідний мотив або мелодійний зворот, що повторюється як наскрізний образ у музичному творі, і використовується у музично-драматичних творах.

Логіка дій – послідовний і доцільний розвиток дій на сцені і вчинків персонажів в запропонованих обставинах в сукупності причинно-наслідкових зв’язків виникнення, розвитку і завершення.

М

Масовка – (театральна) – сцена з великою кількістю акторів, які одночасно беруть участь у театральній виставі і відображають “натовп”, “масу”, “народ”.

Н

Надзавдання – головне ідейне завдання, мета, заради якої створюється п’єса, образ, спектакль. Надзавдання повинно бути «свідомим», що іде від розуму, деяка «ідея-фікс», яка емоційно збуджує творчу думку актора. Надзавдання є у особистості, ролі, митця, п’єси. Об’єктивно надзавдання існує нерозривно з темою та ідеєю (тема – те, що ми досліджуємо, що показуємо, про що йдеться в запропонованих умовах; ідея – судження, думка про тему, деякий висновок).

О

Образ (сценічний) – особлива специфічна форма відображення дійсності засобами театального мистецтва. Під сценічним образом розуміють персонаж створений письменником, драматургом, актором, художником (картини життя), композитором, виведений ними характер-персонаж. У поняття сценічний образ входять:

Органічність – показник акторської майстерності, вміння існувати в запропонованих обставинах: природність, свобода фізична (зовнішня) і психічна (внутрішня).

П

Перипетія – (гр. несподівана зміна) – різкий поворот ситуації, дії, обставин. Злети та падіння в долі героя.

П’єса – драматичний твір призначений для постановки на сцені, який включає в себе текст дійових осіб (діалоги і монологи), авторські ремарки, примітки, позначення місця дії, особливості інтер’єру.

Прогін (репетиційний) – перевірка готовності вистави до перегляду (або окремі сцени і акти), передує генеральній репетиції. Під час прогону вистави з’єднуються всі її художні елементи (декорація, музика, світло тощо). Ще є акторські прогони (з виконавцями ролей) і монтувальні.

Пролог – вступне слово, передмова перед початком вистави, що передує основній дії.

Р

Режисер – (керую) – творчий працівник театру, який здійснює постановку драматичного твору на сцені, очолює весь організаційно-творчий процес колективу над

виставою від задуму до втілення, об'єднує творчий задум, працю з акторами над створенням образів; вихователь, педагог.

Репертуар – (опис) – 1. Сукупність творів (драматичних, музичних тощо), які виконуються протягом певного часу в театрі чи в іншому видовищному закладі.

2. Коло ролей, в яких виступає актор.

Репетиція – (повторення) – основна форма підготовки і розучування або пробне виконання (спектаклю або номера) театральним колективом чи окремим актором. У процесі репетиції режисер і актор домагаються правильного розкриття змісту, ідеї, яскравого втілення, вирішення спектаклю і ролі.

С

Сценарій – сюжетна схема, за якою створюється вистава в театрі, короткий виклад змісту, визначення персонажів, позначені вставні номери; сценарій надає актору можливість проявити свій талант і винахідливість.

Т

Театр – (місце для видовищ) – вид мистецтва, що відображає життя у сценічній дії, яку виконують актори перед глядачем.

Темп (час) – ступінь швидкості, швидкість руху. У театрі темпоритм вистави – це наростання чи спад, плавний чи бурхливий, прискорений чи сповільнений розвиток сценічної дії.

Трактовка – своє особисте розуміння чогось, свій варіант (те ж саме, що й інтерпретація).

Трупа – творчий склад (колектив) театру або цирку, в залежності від виду театральних дійств.

Ф

Фабула – (байка, переказ) – стислий зміст подій і пригод зображених у драматичному творі, сюжетна основа, подана в послідовному зв'язку.

Х

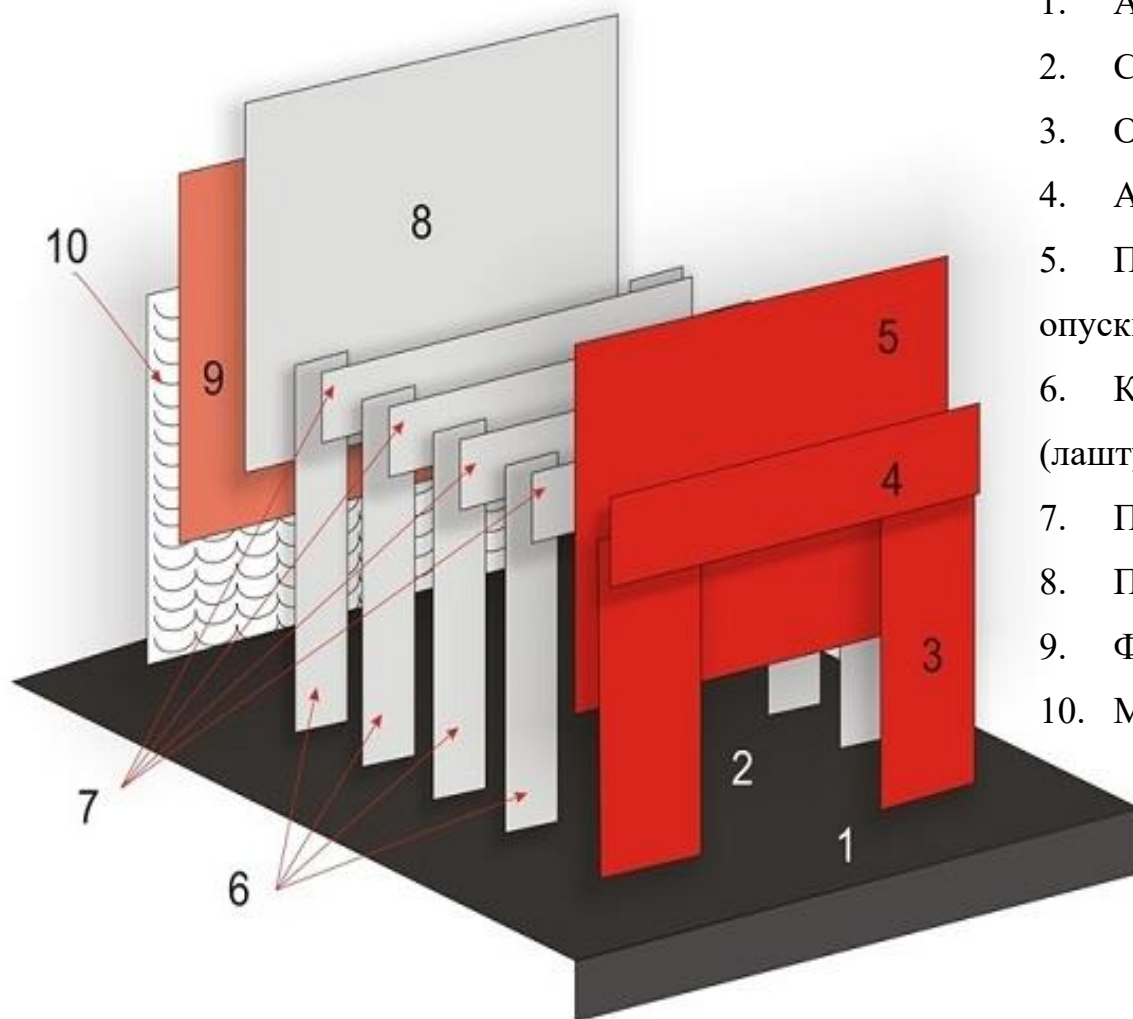
Художня дія – творчий акт створення художнього образу. Створюється умовними художніми виразними засобами і спонукає людей до образного естетичного і морального пізнання і відчуття явищ навколишнього світу й самого себе.

Ц

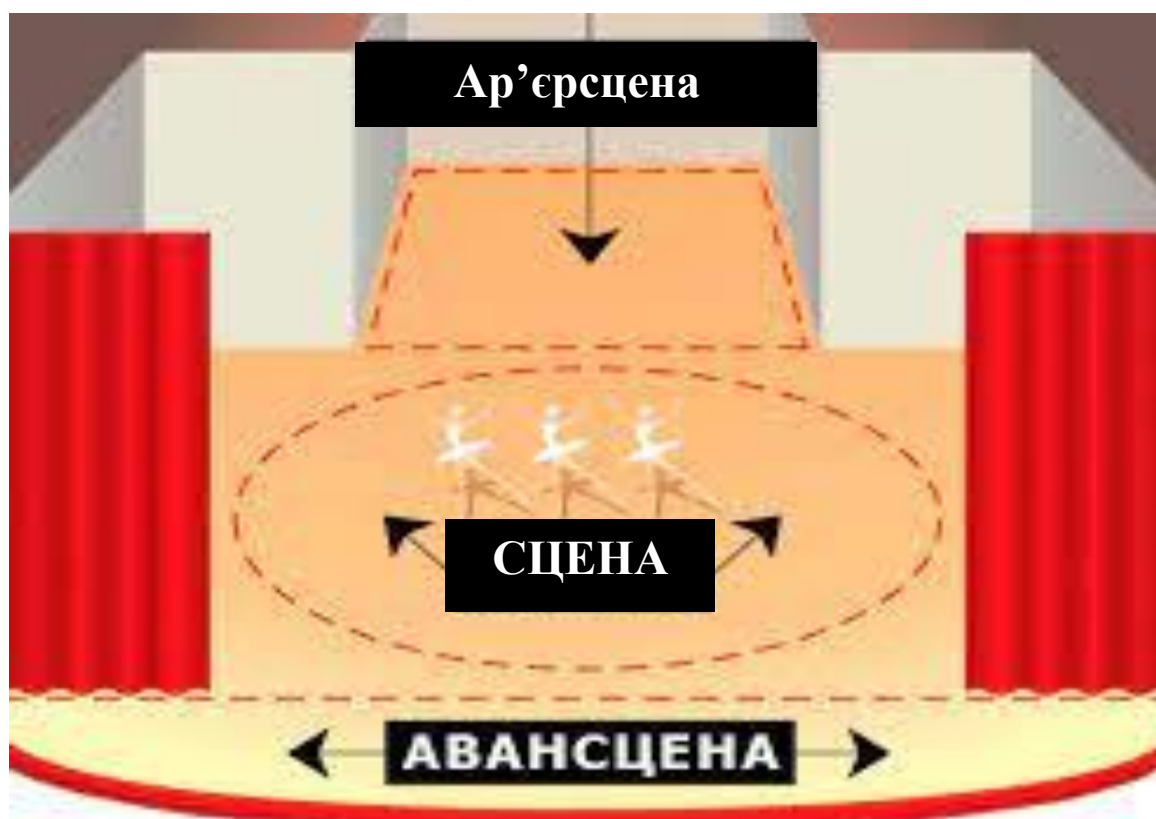
Цензура – (суворе судження, вимоглива критика) – державний нагляд за змістом друкованих видань, театральних вистав, кінофільмів, радіо, телебачення.

Ч

Четверта стіна – уявна стіна, яка розділяє сцену і зал. Публіці пропонується немов би підглядати за персонажами, а самі персонажі поведуть себе так, наче вони відгороджені четвертою стіною, не звертаючи уваги на зал.

1. Авансцена.
2. Сцена.
3. Основна завіса.
4. Арлекін.
5. Підйомно опускна завіса.
6. Куліси (лаштунки).
7. Падуги.
8. Попланова завіса.
9. Фонова завіса.
10. Маркіза.

Адреса : 42001, Сумська область, м. Ромни, вул. Коржівська, 5

«Театр для кожного» 2023 рік

**КЗ «Центр розвитку культури та туризму»
Роменської міської ради
Сумської області**

Комп'ютерний набір : Кайнара А.Д.

Відповідальний за випуск: Супрун С.С.